

**Fundusze europejskie
2014-2020 na projekty
z dziedziny kultury**

**PORADNIK DLA
ORGANIZACJI
POZARZĄDOWYCH**

Iwona Raszeja-Ossowska

Fundusze Europejskie dla organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe (NGO) mogą być zarówno beneficjentami, jak też grupą docelową projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich.

Beneficjenci – podmioty, które mogą się starać o dofinansowanie projektów.

Grupa docelowa – osoby (fizyczne i prawne), które uczestniczą w danym projekcie lub bezpośrednio korzystające z jego rezultatów.

Organizacje pozarządowe mogą też współrealizować projekty partnerskie z podmiotami publicznymi i prywatnymi.

W zależności od źródła finansowania organizacja pozarządowa może samodzielnie lub w partnerstwie ubiegać się o środki na projekty z dziedziny kultury.

Warto pamiętać, że NGO może także inspirować władze danej społeczności lokalnej w realizacji przedsięwzięć z dziedziny kultury.

Głównymi źródłami dofinansowania organizacji pozarządowych z Funduszy Europejskich są regionalne programy operacyjne (RPO) właściwe dla województwa, w którym realizowany jest projekt oraz Program Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Ponadto NGO zostały uwzględnione w niektórych priorytetach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) i Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (POIR) oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).

Poniżej źródła dofinansowania organizacji pozarządowych w poszczególnych Programach Operacyjnych ze względu na temat projektu:

TEMATYKA PROJEKTU	ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA – PROGRAM OPERACYJNY
Wsparcie procesu stanowienia prawa	POWER
Aktywizacja społeczna i zawodowa	RPO, POWER, PROW
Edukacja	RPO, POWER
Kultura	RPO, POIiŚ, POPC, PROW
Ochrona środowiska	POIiŚ

ICT	RPO, POPC
Innowacje społeczne	POWER
Ponadnarodowe projekty EFS	POWER
Projekty transgraniczne (np. kultura, ochrona środowiska, edukacja)	Programy transgraniczne (Południowy Bałtyk, Polska-Słowacja, Czechy-Polska, Polska-Saksonia, Brandenburgia-Polska, Meklemburgia-Pomorze Przednie-Brandenburgia-Polska, Litwa-Polska)

W ramach programów zarządzanych bezpośrednio przez Komisję Europejską, organizacje pozarządowe mogą starać się o dofinansowanie z poniższych źródeł.

TEMATYKA PROJEKTU	ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA – PROGRAM	INFORMACJE O PROGRAMIE
Międzynarodowe projekty edukacyjne, młodzieżowe	ERASMUS+	www.erasmusplus.org.pl
Międzynarodowe projekty z zakresu kultury i mediów	Kreatywna Europa	www.kreatywna-europa.eu
Międzynarodowe projekty obywatelskie, sieciowanie miast	Europa dla Obywateli 2014-2020	www.europadlaobywateli.pl

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA KULTURĘ

Ochrona zabytków

Zabytki wymagają sporych inwestycji. Potrzebna jest ich renowacja i konserwacja, ochrona, a czasem szersze udostępnienie obiektu zwiedzającym. Środki unijne na renowację i konserwację zabytków, ich ochronę oraz szersze udostępnienie obiektów zabytkowych zwiedzającym zostały zaplanowane w

Programie Infrastruktura i Środowisko oraz w programach regionalnych poszczególnych województw (RPO). Ponadto zabytkowe obiekty umiejscowione na obszarach wiejskich i związane z tradycyjnym budownictwem mogą liczyć na wsparcie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Program Infrastruktura i Środowisko wspiera przede wszystkim zabytki o dużym, ponadregionalnym znaczeniu, np. obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii. Wspierane są tu duże projekty. Maksymalna wartość kosztów całkowitych może wynosić 5 mln euro, a w przypadku obiektów znajdujących się na liście UNESCO – 10 mln euro.

Środki można przeznaczyć m.in. na konserwację, przebudowę obiektów zabytkowych oraz zachowanie ich otoczenia, a także ochronę zabytków ruchomych wraz z digitalizacją (ale tylko jako element większego projektu).

O środki mogą się starać: instytucje kultury, archiwa państwowe, jednostki samorządu terytorialnego, szkoły i uczelnie artystyczne prowadzone i nadzorowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, kościoły i związki wyznaniowe, **organizacje pozarządowe**, podmioty zarządzające obiektami indywidualnie wpisanymi na Listę Dziedzictwa UNESCO.

Programy regionalne finansują podobne działania, także dla projektów o mniejszym budżecie. W tym przypadku chodzi jednak w szczególności o wsparcie zabytków o charakterze regionalnym. Można uzyskać dofinansowanie na ratowanie, przywracanie wartości i ochronę charakterystycznych zabytków lub ich zespołów, także z uwzględnieniem ich otoczenia naturalnego. Wsparcie można uzyskać na prace w zakresie renowacji i modernizacji tych obiektów. Celem prac powinno być zachowanie dotychczasowych zadań obiektów zabytkowych, bądź nadanie im nowych funkcji, np. przez dostosowanie na cele kulturalne czy edukacyjne. Ważnym elementem projektu powinno być zapewnienie (o ile to możliwe) dostępu mieszkańców i turystów do zabytku. Kluczowe jest także dostosowanie go do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Finansowanie:

- Program Infrastruktura i Środowisko, Działanie 8.1
- Programy Regionalne poszczególnych województw (RPO)
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Działanie „Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego”

Więcej informacji:

- <http://www.pois.gov.pl/>
- <http://www.regionalne.gov.pl>

- <http://poiis.mkidn.gov.pl>
- <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020>

Zasoby kultury

Dofinansowanie związane ze zwiększaniem dostępu do zasobów kultury, to wsparcie m.in. na rozbudowę i modernizację instytucji kultury i edukacji artystycznej (pod warunkiem, że będzie to służyło poszerzeniu działalności kulturalnej), zakup wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym edukacji artystycznej, zabezpieczenie zbiorów będących w posiadaniu danej instytucji. Wsparcie jest dostępne w Programie Infrastruktura i Środowisko oraz programach regionalnych poszczególnych województw.

Jeśli instytucja kultury mieści się na obszarze wiejskim, to może starać się o także o środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Fundusze z tego programu można przeznaczyć m.in. na modernizację lub wyposażanie budynków pełniących funkcje kulturalne, w tym świetlic i domów kultury. O takie środki mogą się starać bezpośrednio gminy bądź instytucje kultury prowadzone przez gminy.

Nie można przeznaczyć dofinansowania na wybudowanie od podstaw nowej infrastruktury na potrzeby działalności kulturalnej. Przedsięwzięcie powinno dotyczyć rozbudowy bądź modernizacji już istniejących obiektów. Ponadto należy pamiętać, że środki unijne w tym zakresie dotyczą wydatków inwestycyjnych. Dlatego najczęściej nie można ich wydać np. na organizację jakiegoś wydarzenia artystycznego, imprezy, czy festiwalu. Tylko wyjątkowo, w niektórych programach regionalnych i po spełnieniu szeregu warunków, można uzyskać także wsparcie nieinwestycyjne.

Finansowanie:

- Program Infrastruktura i Środowisko, Działanie 8.1
- Programy Regionalne poszczególnych województw (RPO)
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Działanie „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej”

Więcej informacji:

- <http://www.pois.gov.pl/>
- <http://www.regionalne.gov.pl>
- <http://poiis.mkidn.gov.pl/>
- <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020>

Cyfrowe zasoby kultury

Fundusze Europejskie można przeznaczyć na digitalizację zasobów kultury albo materiałów archiwalnych, czyli przeniesienie utworów na nośniki elektroniczne. Dofinansowanie można uzyskać także na gromadzenie i przechowywanie danych, ich cyfrowe udostępnienie, promocję ich efektów, a nawet szkolenia pracowników w tym zakresie.

Priorytetowo będzie traktowane udostępnianie zasobów kultury w sposób otwarty. W związku z tym należy uregulować wcześniej wszystkie kwestie związane z prawami autorskimi.

O dofinansowanie ze środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa mogą występować instytucje kultury, ale także m.in. archiwa, jednostki administracji rządowej, ogólnopolscy nadawcy radiowi i telewizyjni. Projekty związane z cyfryzacją muszą być duże i znaczące - minimalna wartość przedsięwzięcia wynosi 4 mln zł.

Przedsięwzięcia o niższej wartości mogą być współfinansowane ze środków programu regionalnego bądź, jako część projektu w Programie Infrastruktura i Środowisko. Wówczas projekt związany z digitalizacją będzie musiał być częścią przedsięwzięcia w zakresie np. infrastruktury kultury. Poszerzając działalność danej instytucji, można część środków przeznaczyć na cyfryzację jej zasobów.

Finansowanie:

- Program Polska Cyfrowa, Działanie 2.3.2

Więcej informacji:

- <https://cppc.gov.pl/>
- <http://www.pois.gov.pl/>
- <http://poiis.mkidn.gov.pl/>
- <http://www.regionalne.gov.pl>
- <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020>

Kultura – projekty transgraniczne

Instytucje kultury mogą realizować także wspólne projekty z partnerami zagranicznymi w ramach programów transgranicznych z udziałem Polski. Dofinansowanie mogą uzyskać przedsięwzięcia służące poprawie atrakcyjności pogranicza – m. in. poprzez sieciowanie i tworzenie wspólnej oferty turystycznej. Celem jest rozwój i promocja usług, które pozwolą na wykorzystanie potencjału instytucji kultury, zabytków, parków krajobrazowych i narodowych. Fundusze uzyskają również wspólne projekty w zakresie prac konserwatorskich i renowacyjnych.

Finansowanie:

- Programy transgraniczne (Południowy Bałtyk, Polska-Słowacja, Czechy-Polska, Polska-Saksonia, Brandenburgia-Polska, Meklemburgia-Pomorze Przednie-Brandenburgia-Polska, Litwa-Polska)

Więcej informacji:

- Serwis Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa: <http://www.ewt.gov.pl/>
- [INTERREG – DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW SĄSIEDZKIEJ WSPÓŁPRACY, Fundacja Wspomagania Wsi, Witryna Wiejska 2016](#)
- Punkty Informacyjne funduszy Europejskich

Opracowała: Iwona Raszeja-Ossowska

Źródła:

- *Fundusze Europejskie na kulturę*, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2015 r.
- Iwona Raszeja-Ossowska, *INTERREG – DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW SĄSIEDZKIEJ WSPÓŁPRACY*, Fundacja Wspomagania Wsi, Witryna Wiejska 2016
- Środa z Funduszami dla organizacji pozarządowych na kulturę – materiały szkoleniowe Centrum Projektów Europejskich